

3. søndag efter Trinitatis d. 17. juni 2018

Salmer:

12: Min sjæl, du Herren love

414: Den mægtige finder vi ikke

695: Nåden hun er af kongeblood

50: Under dine vingers skygge

Prædikentekst: Lukasevangeliet 15,11-32

Jesus sagde også: »En mand havde to sønner. Den yngste sagde til faderen: Far, giv mig den del af formuen, som tilkommer mig. Så delte han sin ejendom imellem dem. Nogle dage senere samlede den yngste alt sit sammen og rejste til et land langt borte. Der ødslede han sin formue bort i et udsvævende liv; og da han havde sat det hele til, kom der en streng hungersnød i landet, og han begyndte at lide nød. Han gik så hen og holdt til hos en af landets borgere, som sendte ham ud på sine marker for at passe svin, og han ønskede kun at spise sig mæt i de bønner, som svinene åd, men ingen gav ham noget. Da gik han i sig selv og tænkte: Hvor mange daglejere hos min far har ikke mad i overflod, og her er jeg ved at sulte ihjel. Jeg vil bryde op og gå til min far og sige til ham: Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn; lad mig gå som en af dine daglejere. Så brød han op og kom til sin far. Mens han endnu var langt borte, så hans far ham, og han fik medynk med ham og løb hen og faldt ham om halsen og kyssede ham. Sønnen sagde til ham: Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn. Men faderen sagde til sine tjenere: Skynd jer at komme med den fineste festdragt og giv ham den på, sæt en ring på hans hånd og giv ham sko på fødderne, og kom med fedekalven, slagt den, og lad os spise og feste. For min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet. Så gav de sig til at feste. Men den ældste søn var ude på marken. Da han var på vej hjem og nærmede sig huset, hørte han musik og dans, og han kaldte på en af karlene og spurgte, hvad der var på færde. Han svarede: Din bror er kommet, og din far har slagtet fedekalven, fordi han har fået ham tilbage i god behold. Da blev han vred og ville ikke gå ind. Hans far gik så ud og bad ham komme ind. Men han svarede sin far: Nu har jeg tjent dig i så mange år og aldrig overtrådt et eneste af dine bud; men mig har du ikke givet så meget som et kid, så jeg kunne feste med mine venner. Men din søn dér, som har ødslet din ejendom bort sammen med skøger – da han kom, slagtede du fedekalven til ham. Faderen svarede: Mit barn, du er altid hos mig, og alt mit er dit.

Men nu burde vi feste og være glade, for din bror her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet.«

For mange år siden stak jeg af hjemmefra. Jeg forberedte mig godt. Jeg spurgte min mor, hvilken side af vejen, man går i. Som en forholdsvis artig lille dreng ville jeg åbenbart ikke risikere at stikke af hjemmefra og så bryde reglerne ved at gå i den forkerte side af vejen... ☺

Jeg tog en god stak Marie-kiks i hånden og gik ad grusvejen mod syd. En lille km omme af vejen kom jeg forbi en nabo, hvis børn jeg kendte. Der blev jeg inviteret ind og fik saftvand og kage. Jeg sad der noget tid, og så kom min farbror pludselig forbi og hentede mig. Han var nok taget ud for at lede efter mig sammen med mine forældre, og vi fulgtes ad hjem igen.

Jeg nåede ikke så langt væk. Jeg nåede ikke for alvor at føle mig fortabt, inden jeg blev fundet. Jeg nåede vist heller ikke for alvor at længes efter at komme hjem. Den yngste søn i lignelsen, som vi lige har hørt, nåede længere væk. Han tog mere end en stak Marie-kiks med, han tog halvdelen af sin fars formue med. Det var knap så velopdraget. At bede om arven på forskud var i realiteten det samme som at ønske sin fars død.

Sønnen bruger alle sine fars penge på fest og ballade. Og vi kan undre os. Det virker forholdsvis dumt og kortsigtet. Hvorfor ikke købe noget fast ejendom eller en mark, som kan give et sikkert grundlag for et liv? Hvorfor bruge det hele på et udsvævende liv? Vi ved det ikke. Måske havde han brug for at bryde alle grænser og de trygge rammer, som han kendte hjemme fra familien. Måske havde han brug for at vise sin storebror, som virker lidt mere artig og velopdragen, at han da er fuldstændig ligeglad med den måde, som storebroren lever sit liv på.

Og sådan er der mange små delelementer i lignelsen, vi kan fortabe os i. Men de skygger alle for hovedpointerne. De ting, som Jesus virkelig vil sige med lignelsen.

En af dem er, at den yngste faktisk vendte om. Ikke da han brugte løs af pengene. Ikke da det begyndte at gå lidt ned af bakke, og han stadig havde håb om, at han kunne klare sig selv. Nej, først da han var sunket allerdybest ned. Da han sad der blandt svinene og bare havde lyst til at spise deres mad, men det måtte han ikke engang. Da kommer han til at tænke på, hvor godt det var derhjemme i

barndomshjemmet hos faren. Og han får en idé. Hvis han nu bare kunne komme hjem til sin far og gå som en daglejer hos ham. Så var han da sikker på at få mad at spise og tag over hovedet.

Den yngste søn er altså nu helt klar over sin tilstand. For han har virkelig syndet mod himlen og mod sin far. Han har ikke levet retfærdigt og sandt. Han har ønsket farens død, taget halvdelen af hans ejendom med og brugt den på fest. Han har selv skåret båndene over til sin familie, valgt at fokusere udelukkende på sig selv og sidder nu der i hullet sammen med svinene. Som vel at mærke var et urent dyr for jøderne. Så med lysende klarhed ser han, at der nok ikke er meget håb. Hvis der var andre gode mulighederne end at vende hjem, så havde han taget dem.

Indimellem får vi mennesker de der fuldstændig lysende klare øjeblikke. Øjeblikke, hvor vi ser tingenes tilstand, som de virkelig er. Ser, at vi er kommet langt ud og nu sidder helt på bunden. Ser, at vi virkelig har valgt os selv på bekostning af familie og venner. Ser, at vi har valgt øjeblikkets nydelse frem for det kloge langsigtede valg. Ser, at vi har spildt tid, venskaber og penge.

Det store spørgsmål er, hvad vi stiller op i de øjeblikke. Bliver vi siddende hvor vi er, i vores elendighed og forsøger at trøste os selv med medlidenhed? Eller venter vi og håber, at der måske kommer nogen og redder os? Eller beslutter vi, at livet ikke mere er værd at leve?

Den yngste søn viser os en mulig fjerde vej. Han husker på, at der findes et sted, hvor der er godt at være. Han får et håb om et liv der, som vil være bedre end det, han har nu, fordi han da så ikke vil være alene og fortabt, men have sikkerhed og selskab. Den fortabte søn viser os, at vi skal bevæge os i retning af Gud, selv når vi sidder på bunden og har svigtet os selv, Gud og alle vores nærmeste. Netop der skal vi søge Gud, for hvor skulle vi ellers gå hen? Hvem skulle ellers kunne hjælpe os?

Så den fortabte søn viser os vejen. Men kun noget af vejen, for der er noget vigtigt, han slet ikke har forstået. Han har ramt bunden, indset sandheden om sig selv, og nu lever han ud fra den sandhed. At han er et syndigt menneske, et menneske som svigter, et menneske, som fejler og som derfor på ingen måde kan gøre sig håb om at få sit fortidige liv tilbage hos sin kærlige far. For hvad mon faren siger til, at han kommer sådan tilbage? Mon ikke han venter med straf eller en ”hvad sagde jeg”-attitude?

Og sandt, den yngste søn har virkelig ikke fortjent sin fars kærlighed. Det har han helt ret i. Han har helt styr på sin egen tilstand. Men han har misforstået sin fars kærlighed.

Hvad er det for en kærlighed? Hvad kan vi sige om farens, altså Guds kærlighed? Det er en kærlighed, som vi hverken kan gøre noget for at gøre større eller mindre. Farens kærlighed til sin søn blev ikke mindre af, at sønnen nærmest erklærede ham død og tog halvdelen af hans ejendom med ud i verden og realiserede sig selv. Farens kærlighed til sin søn blev ikke mindre af, at hans søn virkelig ramte bunden og indså, at han ikke var den allerletteste at elske. Farens kærlighed står fast. Den forandres ikke.

Farens kærlighed er også en nådig kærlighed. En kærlighed, som man ikke kan gøre sig fortjent til, men som gives ufortjent. Havde den yngste søn fortjent at få en god plads hos sin far, at få ring, sko og festdragt og fejring, da han kom hjem? Havde han ikke netop fået sin del af de luksus-ting ude i sit liv langt borte fra faren? Jo, sønnen havde ikke fortjent det, men faren vælger at give ham det. Gratis og gavmildt. Ud af sin stærke og uforanderlige kærlighed, som hele tiden har været den helt samme for sønnen.

Så den fortabte søn viser os vejen. Vi skal indse vores sande tilstand, så godt vi kan. Vi skal indse, at uden Gud, da går vi under i os selv. Da er vi fortabte. I det her liv og i det kommende. I os selv har vi ikke noget håb om et liv sammen med Gud nu eller efter døden. Men det er faderen, som viser os hele sandheden. At vi på trods af alt er højt elskede af Gud med en kærlighed, som ikke forandres. At vi ikke på nogen måde kan gøre os fortjent til Guds kærlighed. Selv når vi vender om og kommer hjem og vandrer bort fra alt det forkerte, vi har gjort, så fortjener vi os ikke til Guds kærlighed. Han venter på os. Han håber inderligt, at vi når dertil, hvor vi indser, at vi uden Gud er fortabte, både i det her liv og i livet efter døden. Han håber og venter. Og når vi har indset det, så løber han os i møde og omfavner os og glæder sig. Men det er stadig ufortjent. Faderens nådige kærlighed er ikke til at fatte.

Tænk at han elsker os på trods af alt det, vi har gjort. Tænk at vi ikke kan få ham til at elske os hverken mere eller mindre. Tænk at vi ikke skal frelse os selv eller gøre os fortjent til evigt liv. Men kun indse vores sande fortabte tilstand og råbe om hjælp. Vende om og bede om liv hos Gud. Så giver han os det.

Det var to ting, vi kunne lære af lignelsen. At vi nogle gange når dertil, hvor vi indser, at vi er helt fortabte i os selv og derfor har brug for hjælp. Det kan vi få hos Gud. Og at Guds kærlighed er en nådig kærlighed, som ikke forandres, og som vi ikke kan fortjene os til.

Nåh, men den tredje ting vi kan lære er vel så, at vi skal opføre os ordentligt og være pligtopfyldende, ligesom den ældste søn gjorde det?

Ja, det skader jo ikke. Det er den rigtige vej at gå, ligesom det var den rigtige vej for den yngste søn at bevæge sig hjemad mod sin far, da han indså, at han var på bunden af sit liv og fyldt med fejl og synd. Men den ældste søn har heller ikke forstået farens kærlighed. Den er bestandig. Han kan ikke gøre noget, for at få faren til at elske ham mere. Og han kan ikke gøre sig fortjent til den. Det er umuligt, for farens kærlighed gives af nåde. Ufortjent. Sådan er Guds kærlighed. Den gives ikke, fordi vi har gjort vores pligter eller vores bedste. Men fordi han elsker os.

Den ældste søn virker lige så fortabt som den yngste, og lignelsen burde vel kaldes lignelsen om de to fortabte sønner. Han går der ude på marken, passer sine pligter og tænker, at han da gør det helt godt. At han da i hvert fald ikke gør det lige så skidt som sin bror. Den ældste sparer op og passer på sin kommende arv. Han investerer den sundt og tænker langsigtet. Når engang faren dør, så bliver det hele hans. Det er værd at stræbe efter.

Men han er fortabt. For han vil gøre sig fortjent til sin fars kærlighed, og det kan han ikke. Han er ikke i et hul af mislykkethed, men vil alligevel løfte sig op. Han er stolt over det, han gør og det, han lykkes med. Men det er alt sammen spildt og mislykket. For hans fars kærlighed til ham er helt upåvirket af alt det, han gør. Den forandres ikke. Den er lige stor og stærk. Det har den ældste søn ikke indset, derfor har han svært ved at glæde sig over, at han lillebror kommer tilbage. For det er jo uretfærdigt, at hans bror nu får ring, tøj og endnu en fest.

Ja, det er uretfærdigt. Det er uretfærdigt, at den yngste søn bliver vist nåde og kærlighed. Det er uretfærdig, at den ældste søn ikke kan gøre sig fortjent til det.

Men Guds kærlighed er nådig. Den er uretfærdig, i hvert fald set med vores menneskelige øjne. Vi forstår den ikke fuldt ud. Men vi må forstå, at lige meget, om vi er fanget på bunden af en sump,

fortabte i vores mislykkethed, eller om vi fanget på toppen af vores stolthed, fortabte i vores selvretfærdighed, så er der kun en vej ud. Kun en vej til Gud. Og det er at indse vores fortabthed og lade den føre os til Gud. Så snart vi har indset, at vi ikke kan selv, så kan Gud netop komme til med sin kærlighed, som ikke forandres. Så kan han omfavne os med sine nådige arme. Så kan han føre os hjem til den himmelske fest.